

přeměna však nastati může i bez vůle nebo proti vůli některého kontrahenta, tak zvláště při postupu (cessi). Přeměna nastati může dále mezi týmiž kontrahenty nebo i tak, že přibude jistá osoba třetí — nový věřitel nebo nový dlužník. Ve smyslu zákona nastává přeměna, jestliže buďto co do kontrahentů nebo předmětu smlouvy nebo právního důvodu uskuteční se změna v dotyčném poměru právním.

II. Z uvedeného vyplývají i různé druhy přeměny. Při přeměně právního důvodu nebo pohledávky nastupuje novace; rovněž i při narovnání, kdež sporný předmět nebo právní důvod neb obojí přeměny doznati může. Naproti tomu jsou postup (cesse) a poukaz (assignace) přeměnou právních poměrů způsobenou změnou kontrahentů, při cessi věřitele, při poukazu dlužníka.

III. Jest ještě otázka, zda a pokud přeměna působí zrušení práv a závazků. V té příčině nelze úplně souhlasiti se Stubenrauchem, neboť podotýká, že při přeměně právo o sobě dále trvá; naopak může i při přeměně takový poměr právní vzniknouti, že posavadní právo úplně zaniká a novým jest nahrazeno. Přeměna není tedy v mnohých případech ničím jiným než zrušením posavadních práv a závazků a založením nových poměrů právních.

Přeměna trestu viz Tresty.

Přepych a daň z přepychu.

Přepychem, předměty přepychu jsou jednotlivé věci sloužící blahobytu nebo zpříjemnění, pokud se týká, ozdobě; daň vybíraná z těchto předmětů jest pak daní z přepychu. Dělí se pak v daň přímou a nepřímou; přímé daně z přepychu jsou vlastními daněmi z přepychu v užším slova smyslu a vybírají se od držitele předmětů přepychových, kdežto nepřímé daně z přepychu jsou t. zv. daněmi spotřebními a vyměřují i vybírají se dle zásad o těchto daních platných, tedy ve formě cla, daně potravní atd. Přímé daně z přepychu označují se tudíž právem jako přímá daň přepychová a dělí se dle předmětů, ze kterých se platí, na daň z kočárů, koní, služebnictva, z nádobí zlatého a stříbrného, z her, kulečnicků atd. Věda finanční neupírá sice státu právo vymáhati daň z přepychu, avšak z nejednoho důvodu brojí proti této dani z ohledu na účelnost, a to předkem pro nepatrný a nejistý výnos, uváží-li se zejména nepoměrně značné náklady, které stojí vybírání, kontrola a potřebné k tomu orgány. Ve starších dobách, kde se hledělo zameziti přepychu zákazy a tresty, neměla daň z přepychu sice nynější formy své, nýbrž byla ukládána ve formě peněžitých pokut. Než jako nedá se potlačiti přepych ani samými zákony, tak i k nevalným výsledkům vedly veškery pokusy zavésti daň z přepychu.

Finanční věda nepřeje dani z přepychu i z toho důvodu, že daní touto postižen jest toliko nepatrný počet zámožných osob přepychu se oddávajících, kdežto převážná část ostatních daní této nepodléhá.

Daně z přepychu pochodí z Italie, odkudž dostaly se do Holandska, kdež proklestily si cestu idee finančníka Gogela o zavedení daně z koní a čeládky. Značného rozšíření nabyly pak daně z přepychu v Anglii a Francii. V Rakousko-Uhersku zavedena byla v 17. stol. pro určité účely, jmenovitě pro káznici a chudobinec ve Vídni daň každoročně odváděná z veřejných kulečnicků a jiných her, později též daň z povozů. V Uhersku byla daň z mužských služebníků, kulečnicků, heren a povozů k osobní po-